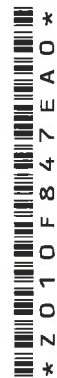

raadsmededeling

onderwerp	Begrotingswijziging 2017 en vaststellen begroting 2018 Jeugdhulp HR
zaaknummer	Z/17/108525/210940
portefeuillehouder	J. Roeffen
team	Maatschappij
opgesteld door	M. Steijssel
datum voorstel	31 oktober 2017

Geachte raad,

mededeling	<p>Op 26 oktober jl. heeft het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland ingestemd met de gewijzigde programmabegroting 2017 en de meerjarenbegroting 2018 – 2020. Het is aan de afzonderlijke gemeenten om te besluiten over de wijze van begroten en over het beschikbaar stellen van middelen in de gemeentelijke begroting. Ter voorbereiding op deze besluitvorming willen wij u middels deze raadsmededeling over het volgende informeren:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de gewijzigde programmabegroting 2017 Jeugdhulp Holland Rijnland en de consequenties voor de gemeentelijke begroting Oegstgeest 2017; 2. de Meerjarenbegroting 2018 -2020 Jeugdhulp Holland Rijnland en de consequenties voor de begroting van Oegstgeest in 2018; 3. en de wijze waarop wij de doorvertaling in de begroting van 2017 en 2018 Oegstgeest ter besluitvorming aan u voorleggen.
-------------------	---

1.1 De gewijzigde programmabegroting 2017 Holland Rijnland

Op basis van de budgetten vanuit de integratie uitkering Jeugd en het instellen van het Tijdelijk Fonds Jeugdhulp heeft TWO de gewijzigde programmabegroting 2017 opgesteld (bijlage I). Hierin zijn de extra middelen die uw raad voor de zomer beschikbaar heeft gesteld verwerkt en is tevens rekening gehouden met de meicirculaire 2017. TWO heeft ons college ook geïnformeerd over de verwachting dat het resultaat voor 2017, ondanks de extra middelen die beschikbaar zijn gesteld, negatief zal zijn. De prognose 2017 laat een forse overschrijding van de begroting zien en het aandeel van Oegstgeest daarin.

Totale kosten Jeugdhulp in de regio 2017

Begroting 2017:	€ 77.264.789
3 ^e prognose 2017:	€ 84.026.328

<u>Totale overschrijding</u>	€ 6.763.636
Aandeel Oegstgeest	€ 330.654

De belangrijkste reden voor het aanpassen van de begroting en de overschrijding van deze begroting door een hogere realisatie ligt in een toename van het aantal trajecten binnen alle typen jeugdhulp. Voor al deze trajecten heeft een cliënt een geldige verwijzing van het JGT, een (huis) arts of een gecertificeerde instelling. Binnen de volgende typen jeugdhulp is de toename van het aantal trajecten groter dan in andere typen:

- Jeugdhulp voor kinderen met een beperking: Vanaf de invoering van de jeugdwet bestaat onduidelijkheid over de verhouding tussen de zorg- en hulpverlening die in het kader van de Wlz geboden kan/moet worden en welke hulp valt in het kader van de

Jeugdwet. Met ingang van 1 juli 2017 is een groep cliënten die al in zorg was bij de aanbieders vanuit de Wlz onder de Jeugdwet komen te vallen.

- Begeleiding voor kinderen met een (psychische) beperking: In de prognose van de aantallen is een stijging van 200 cliënten te zien tussen 2015 en 2017 bij de grotere aanbieders.
- Gesloten jeugdhulp: In Zuid Holland is een grote stijging zichtbaar in de gesloten jeugdhulp.
- Jeugdhulp voor kinderen met zeer complexe hulpvragen: een beperkt aantal landelijk werkende aanbieders is voor hoogspecialistische jeugdhulp gecontracteerd via de VNG (het Landelijk Transitie Arrangement, LTA). Uitgaven via het LTA worden pas lopende het jaar inzichtelijk en zijn moeilijk correct te begroten. De middelen in de begroting 2017 blijken onvoldoende.

Voor de laatste twee categorieën geldt dat de gemeenten geen invloed hebben op de toeleiding. Een relatief kleine toename van het aantal cliënten leidt direct tot forse toename van kosten. Vanwege de complexiteit van hulp kunnen de kosten voor deze trajecten oplopen tot 120.000 tot 150.000 per kind per jaar.

1.2 Welke (beheers)maatregelen worden getroffen om het tekort te beperken?

Naar aanleiding van de prognose 2017 zijn diverse beheersmaatregelen getroffen om het tekort niet verder op te laten lopen, waaronder:

- Het cliëntvolgend budget is gestopt voor aanbieders die in grote mate een beroep doen op deze middelen.
- Er wordt geen overproductie vergoed bij het bereiken van de maximale bestedingsruimte.
- Cliëntvolgend budget voor urgente gevallen blijft bestaan, maar hiervoor gelden strengere kaders.

Het effect van deze beheersmaatregelen (voor de gemeente Oegstgeest geraamd op € 75.356) is op voorhand echter niet in te schatten. Het stopzetten van cliëntvolgend budget mag immers niet betekenen dat jeugdigen met complexe problematiek niet geholpen kunnen worden. Wij zijn van oordeel dat cliëntvolgend budget voor urgente gevallen moet blijven bestaan. Voorzichtigheidshalve zijn wij dan ook voornemens om het effect van de beheersmaatregelen niet als besparing op de verwachte overschrijding in onze gemeentelijke begrotingswijziging 2017 op te nemen.

Tevens is in het vertrouwelijk PHO Maatschappij d.d. 27 september jl. bij meerderheid van stemmen besloten om de nog beschikbare middelen in het tijdelijk fonds jeugdhulp (het fonds om innovatie op het terrein van kwaliteit/kostenbesparing te bevorderen) over te hevelen naar cliëntvolgend budget. Een deel van de aanwezige bestuurders hebben zich op het standpunt gesteld dat deze noodoplossing geen recht doet aan de regionale opgave om de transformatie te versnellen. Wij stellen ons op het standpunt dat het belangrijk blijft dat ook in de komende jaren geld beschikbaar blijft voor innovatie.

Het besluit tot het inzetten van de resterende middelen in het Tijdelijk fonds jeugdhulp brengt met zich mee dat het geprognosticeerde tekort volgens de prognose HR voor Oegstgeest teruggebracht kan worden naar € 245.277.

Tekort Oegstgeest in prognose	€ 330.654
Inzet middelen Tijdelijk fonds	€ 85.377
Totaal tekort in prognose	€ 245.277

Wij verwachten dat de prognose een getrouw beeld geeft van de situatie, maar het blijft een prognose met een aantal onzekerheden. Het automatisch berichtenverkeer kan nog niet voldoende actuele gegevens genereren. Dit heeft te maken met de overgang van bevoorschotting naar financieren op facturatiebasis. Er is daarom gebruik gemaakt van verschillende bronnen, zoals de facturatiegegevens, de uitvraag van Tympaan bij jeugdhulpaanbieders, de stand van zaken cliëntvolgend budget en de contractmanagement gesprekken met aanbieders.

1.3 Wat zijn de gevolgen voor onze gemeentelijke begroting in 2017

Hieronder zijn de financiële consequenties in 2017 voor Oegstgeest opgenomen:

Totale begroting Oegstgeest 2017	€ 3.845.177
Volgens prognose TWO	€ 4.105.930
<u>Tekort in begroting Oegstgeest:</u>	€ 260.753 ¹

Het tekort kan in 2017 worden opgevangen in het programma sociale infrastructuur (4). In de decemberwijziging 2017 kan het ontstane nadeel van € 260.753 verrekend worden met de lagere bijdrage van Oegstgeest aan de gemeenschappelijke regeling KDB. In paragraaf 3 lichten wij u toe hoe wij deze begrotingswijziging 2017 ter besluitvorming aan u voorleggen.

1.4 Conclusie programmabegroting 2017

Het college is van oordeel dat het bewaken van de kosten jeugdhulp van essentieel belang is en de transformatie een belangrijke prioriteit is en blijft. Om tot een daling van de uitgaven te komen is het noodzakelijk de sturing op het jeugdhulpstelsel te intensiveren. Inmiddels hebben wij met de gemeenten in de regio gezamenlijk een begin gemaakt met het opstellen van een samenwerkingsagenda die tot meer sturing moet gaan leiden en waarvan in december 2017 de opzet verwacht wordt. Tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat er vanuit het Rijk onvoldoende middelen via de integratie uitkering beschikbaar worden gesteld. Het uitgangspunt dat de integratie uitkering leidend zou moeten zijn voor de bestedingen in de jeugdhulp is niet realistisch. Om die reden is het van groot belang dat de lobby richting het Rijk wordt versterkt. Door Holland Rijnland is een position paper opgesteld, bedoeld voor gemeentebestuurders. Het geeft het standpunt van de gemeenten in Holland Rijnland weer ten aanzien van het jeugdhulpbudget. Inzet is het kenbaar maken van het standpunt van de regio via het netwerk van bestuurders op landelijk niveau. Dit kan zijn bij ministeries, de VNG, NJI en kamerleden. Inmiddels hebben diverse gesprekken met de kamerfractieleden plaatsgevonden en is de regio ook door kamerleden bezocht.

---

¹ Het tekort in Oegstgeest (€ 260.753) wijkt af van het tekort genoemd in de prognose van HR (€245.277) omdat de ramingen in de begroting van Oegstgeest op onderdelen afwijken van die van Holland Rijnland. Een oorzaak hiervan is bijvoorbeeld de ophoging van de raming van de PGB's bij de voortgangsrapportage 2017 met € 65.000. Daarnaast is de inzet van de middelen uit het Tijdelijk Fonds al geraamd in de begroting van Oegstgeest.

2.1 De Meerjarenbegroting 2018 Holland Rijnland

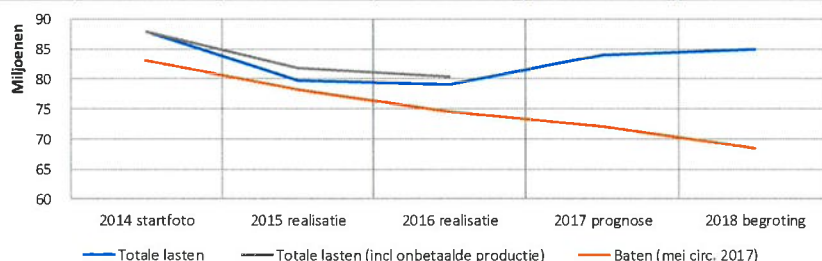
De colleges van de gemeenten en het Dagelijks bestuur Holland Rijnland stellen de Programmabegroting Jeugdhulp 2018 vast. Bij de totstandkoming van de begroting is uitvoerig stilgestaan bij het feit dat de begroting niet passend is conform de door de gemeenteraden gestelde kaders. Het uitgangspunt van budget neutraal werken, dat wil zeggen dat het Rijksbudget conform de integratie uitkering het financiële kader vormt voor de programmabegroting.

De TWO Jeugdhulp stelt vast dat ondanks eerdere ingrepen, in de jaren 2018-2020 een nog groter verschil gaat ontstaan tussen de beschikbare financiële middelen voor jeugdhulp en de vraag naar jeugdhulp. De Programmabegroting Jeugdhulp 2018 toont aan dat bij ongewijzigde uitvoering op basis van 'Hart voor de jeugd', het totale beschikbaar gestelde regionale jeugdhulpbudget ruim wordt overschreden. Dit wordt overigens niet alleen veroorzaakt door een toename van de uitgaven maar ook door een nog sterkere daling van de inkomsten dan al was voorzien. De overschrijdingen zijn overigens geen probleem voor Holland Rijnland alleen, maar een landelijk probleem. Hieronder zijn de kosten en baten globaal opgenomen, waarin de grafiek duidelijk illustreert hoe de kosten en baten zich ontwikkelen:

Kostenontwikkeling Jeugdhulp 2014-2018 Holland Rijnland (betrekking op jaar)

Bedragen x1mln / afronding 0,5 mln	2014 startfoto	2015 realisatie	2016 realisatie	2017 prognose	2018 begroting
Lasten (vergelijkbaar met huidige inkoop)					
Jeugd- en gezinsteam (incl. lokaal deel)	(in reg. jeugdhulp)	10,5	10,0	11,0	10,0
Regionale jeugdhulp (realisatie*)	64,5	48,5	49,5	52,5	54,5
Gesloten jeugdhulp	5,0	3,0	3,5	4,0	4,0
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	4,5	6,5	6,0	6,5	6,5
VeiligThuis, JBT, CIT, JPT	(in reg. jeugdhulp)	2,5	2,5	3,0	3,0
PGB	14,0	5,5	5,0	5,0	5,0
Regionale uitvoeringskosten	n.v.t.	1,5	2,0	2,0	1,5
Lokale uitvoeringskosten	n.v.t.	1,5	1,0	0,5	0,5
Totale lasten	88,0	80,0	79,0	84,0	85,0
MEE/Kwadraad inkoop	0	-	-	-	4,0
Overproductie (onbetaald)	n.v.t.	2,0	1,0	-	-
Totale lasten (incl onbetaalde productie)	88,0	82,0	80,5	-	-
*Lasten 2016 betrekking op 2015	0	-	0,5	-	-

Baten (mei circ. 2017)	83,0	78,0	74,5	72,0	68,5
------------------------	------	------	------	------	------

2.2 Voorstel tot een nieuw uitgangspunt in 2018

Het beleidsuitgangspunt dat budget neutraal werken (conform de integratie uitkering sociaal domein / onderdeel jeugd) het financiële kader vormt voor de Programmabegroting Jeugdhulp, heeft de afgelopen drie jaar geresulteerd in het achteraf toevoegen van extra middelen aan de begroting om de jeugdhulp te kunnen bekostigen. Om die reden is besloten om in de programmabegroting jeugdhulp 2018 dit beleidsuitgangspunt los te laten en worden de benodigde financiële middelen vooraf beschikbaar gesteld (bijlage 2 en 3).

Er wordt in de begroting uitgegaan van reële begrotingscijfers mede gebaseerd op de realisatie 2015, 2016, de geactualiseerde prognose 2017 en de uitvraag bij de jeugdhulpaanbieders op relevante ontwikkelingen per sector. De consequentie van dit nieuwe uitgangspunt is dat we een haalbare, verantwoorde en realistische inkoop van regionale jeugdhulp in 2018 krijgen.

Vervolgens wordt binnen de realistische begroting een percentage van in totaal 5% van de maximale bestedingsruimten vrijgemaakt. De gelden die hiermee zijn gemoeid worden evenals in 2017 in het Tijdelijk Fonds Jeugdhulp gestort.

De jeugdhulpaanbieders kunnen ter financiering van innovatieplannen tot een percentage van 3% van het totaal van de maximale bestedingsruimten aan extra inkomsten genereren indien ze aantoonbaar getransformeerde jeugdhulp kunnen leveren. De jeugdhulpaanbieders kunnen al of niet in combinatie met een of meerdere ketenpartners een innovatieplan indienen waarvan de financiering vanuit het Tijdelijk Fonds Jeugdhulp zal plaatsvinden.

De voorwaarden voor benutting van het fonds worden vooraf vastgesteld door de gemeenten en de plannen worden vooraf door de gemeenten beoordeeld. Hierdoor wordt de transformatie gestimuleerd voor de gehele jeugdhulp en worden de jeugdhulpkosten (uitgaande van de gehele begroting) met minimaal 1,26% verlaagd.

Deze nieuwe uitgangspunten voor 2018 kunnen als volgt worden samengevat:

- De visie 'Hart voor de Jeugd' blijft in de vertaling naar de begroting 2018 onverminderd van kracht;
- Voor het jaar 2018 wordt er meer begroot, dan voor het jaar 2017. Dit betekent dat de jeugdhulpaanbieders een beter vertrekpunt hebben dan vorig jaar en dat wachttijden en wachttijden op termijn genormaliseerd worden;
- De jeugdhulpaanbieders hebben een grotere financiële prikkel om te transformeren;
- Het Tijdelijk Fonds Jeugdhulp blijft een onderdeel van de begroting 2018;
- Ook kleine partijen (qua omzet) kunnen grote innovaties uitvoeren/initiëren;
- Het Tijdelijk Fonds Jeugdhulp is transparant en zichtbaar voor de buitenwereld en onder voorwaarden ook beschikbaar voor ketenpartners;
- De financiering van het totaal aan plannen is begrensd tot 3% van het totaal van de maximale bestedingsruimten, dit betekent een directe besparing.
- De omvang van de financiering van de individuele innovatieplannen is niet gerelateerd aan de maximale bestedingsruimte van de indiener;
- De plannen zijn minder gebonden aan de reguliere bedrijfsvoering van aanbieders waardoor sturing meer vanuit het perspectief van het hele stelsel ingericht kan worden.

Tot slot moet worden opgemerkt dat wij deze nieuwe uitgangspunten alleen voor 2018 willen vastleggen. In paragraaf 2.3 wordt deze keuze toegelicht.

2.3 Wat zijn de gevolgen voor onze gemeentelijke begroting in 2018 e.v.

Als college zijn wij van oordeel dat deze nieuwe uitgangspunten recht doen aan de opgave waar wij als regio gezamenlijk voor staan. De consequenties voor de begroting van Oegstgeest voor 2018 zijn evenwel groot. Hieronder treft u de effecten aan van deze nieuwe uitgangspunten opgenomen.

Oegstgeest	2017	2018	2019	2020	2021
Ramingen gemeentebegroting 2018 regionale jeugdhulp					
- regionale Jeugdhulp (incl. middelen Tijdelijk Fonds)	3.702.246	3.408.000	2.844.889	2.799.953	2.799.953
- lokaal (constant gehouden)	100.048	100.048	100.048	100.048	100.048
- mei circulaire 2017 (nog te verwerken)	42.883	165.160			
Totale raming	3.845.177	3.673.208	2.944.937	2.900.001	2.900.001
Ramingen aandeel Oegstgeest in regionale begroting HR Jeugdhulp					
- aandeel OEG. in tekorten 2017 en 2018 (2019 - 2021) (o.b.v. constant relatie aandeel)	4.105.930	4.058.506	4.058.506	4.056.646	4.056.646
- aandeel OEG. in tekorten bij IU als uitgangspunt	4.105.930	3.628.527	3.348.540	3.326.453	3.343.666
Tekorten t.o.v begroting 2018 - 2021	-260.753	-385.298	-1.113.569	-1.156.645	-1.156.645
Tekort bij integratie uitkering als uitgangspunt	-260.753	44.681	-403.603	-426.452	-443.665

Indien de integratie uitkering als uitgangspunt blijft gehanteerd lijkt het tekort weliswaar lager, maar dit is onder de huidige condities slechts cosmetisch. Tussentijdse begrotingswijzigingen blijven dan noodzakelijk.

Wij realiseren ons als college dat deze nieuwe wijze van begroten grote gevolgen heeft voor de gemeentelijke begroting in 2018 en verder. Wij vinden het evenwel van groot belang dat wij als huidig college de verantwoordelijkheid moeten nemen voor een realistische en haalbare begroting in 2018 en dit besluit niet kunnen overdragen aan het nieuwe college en de raad na de verkiezingen. Daar komt bij dat besluitvorming voor 1 januari 2018 noodzakelijk is om de inkoop van jeugdhulp in 2018 vorm te geven. Onzekerheid voor aanbieders in een verkiezingsjaar kan grote gevolgen hebben voor de kwaliteit en continuïteit van zorg. Tegelijkertijd zijn wij van oordeel dat wij niet kunnen beslissen over de jaren 2019 en verder. Het is aan het nieuwe college en de raad om hier na de verkiezingen over te besluiten. Wij achten besluitvorming over 2018 conform de nieuwe uitgangspunten dan ook als realistisch en haalbaar om de regionale solidariteit in 2018 vast te houden.

2.4 Conclusie programmabegroting 2018

Met deze raadsmededeling willen wij u –voorafgaand aan definitieve besluitvorming- informeren over de consequenties van de programmabegroting 2018 Holland Rijnland voor onze gemeente. We staan de komende jaren voor een grote regionale opgave en daarbij is het van groot belang dat wij als regio op basis van solidariteit gezamenlijk toewerken naar kwalitatieve en betaalbare jeugdhulp. Zoals gezegd moet worden geconcludeerd dat er vanuit het Rijk onvoldoende middelen via de integratie uitkering beschikbaar worden gesteld. De realistische begroting toont aan hoe groot dit probleem op termijn gaat worden. Om die reden is het van groot belang dat de lobby richting het Rijk wordt versterkt. Om tot een daling van de uitgaven te komen is het verder noodzakelijk de sturing op het jeugdhulpstelsel te intensiveren. Naast een vernieuwde regionale samenwerkingsagenda, zal tevens op ambtelijk niveau de regionale samenwerking worden geïntensiveerd.

3.1 De wijze waarop wij de doorvertaling in de begroting van 2017 en 2018 Oegstgeest ter besluitvorming aan u voorleggen

Begroting 2017 Oegstgeest

Het tekort van € 260.753 kan in 2017 worden opgevangen in het programma sociale infrastructuur (programma 4). In de decemberwijziging 2017 kan het ontstane nadeel van € 260.753 verrekend worden met de lagere bijdrage van Oegstgeest aan de gemeenschappelijke regeling KDB. Deze technische verrekening vindt plaats in de begrotingswijziging 2017 en wordt in de besluitvormende raad van 21 december 2017 aan u voorgelegd.

Begroting 2018 Oegstgeest

Gelet op de regionale belangen en de tijdigheid van besluitvorming (voor 1 januari 2018) ten behoeve van de inkoop van jeugdhulp in 2018, willen wij u in de besluitvormende raad van 21 december 2017 met een separaat voorstel tot een begrotingswijziging voor jeugdhulp in 2018 verzoeken om in te stemmen met de nieuwe uitgangspunten voor de programmabegroting 2018 HR. Wij doen dit niet als te doen gebruikelijk bij het raadsvoorstel “eerste begrotingswijziging 2018”. Gelet op deze majeure begrotingswijziging achten wij het zorgvuldiger om u hierover apart te laten besluiten. Vooralsnog wordt het nadeel voor 2018 onttrokken aan de reserve 3D. Eventuele mogelijkheden voor alternatieve dekking binnen de budgetten sociaal domein zullen wij betrekken bij het opstellen van de Voortgangsrapportage 2018.

bijlage(n) | Bijlage 1: programmabegroting 2017 HR
Bijlage 2: Programmabegroting 2018 HR
(bijlage 2 wordt nagestuurd in de raadsinformatiebrief, week 45)
Bijlage 3: Toelichting programmabegroting jeugdhulp 2018

Burgemeester en wethouders van Oegstgeest

de secretaris
H.A. Leegstra

de burgemeester
E.R. Jaensch

